

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Železnica Brežice - Novo mesto.

(Odgovor »Dolenjskim Novicam«.)

Neki brezimni informator in dopisnik »Dolenjskih Novic« je bil toliko prijazen in takten, da je razburjenje, ki se je bilo pojavilo v tukašnjem okraju vsled dr. Hočevarjeve predkoncesije za železniško progo Brežice - Mrtnice - Sv. Jakob - Bela cerkev - Bučna vas - Novo mesto zvalil enostavno na šibki hrbet.

Ni napačna misel, podpreti na ta način pri ljudstvu omajano zaupanje v državnega poslanca ali vprašanje je, če bo tako opravičevanje v stanu podreti prepričanje prebivalstva, da so se pri zaprositvi omenjene predkoncesije resnično prezrli in zapostavili kraji, kakor Čatež, Krška vas, Cerklje, Sv. Križ, Kostanjevica in Šent Jernej. Če so se prezrli namenoma ali po pomoti, je to stvar, ki zanima gg. koncesionarje same. Zastopnike prizadetih občin pa je vezala njih dolžnost, da so ljudstvo opozorili na to dejstvo.

Pri vsem nestvarnem zavijanju v »Dolenjskih Novic« je in ostane, da poslanec ne bi smel pod nobenim pogojem prezreti tako važnih občin svojega volilnega okoliša, bodisi, da je to zahtevalo debelo prijateljstvo z dr. Benkovičem, bodisi, da je ravnal po geslu nekega duhovnika v tukašnjem okraju: »Železnica bo šla tam, kjer ljudje z nami držijo«.

Uredništvo »Dol. Dovic« je bilo tako malo taktno, da je članek, ki je bil spisan (kakor zatrjuje samo) pred tozadevnim shodom v Kostanjevici, priobčilo še le po tem shodu; ni bilo pa toliko lojalno, da bi bilo stvarno poročalo o shodu samem.

To vse skupaj pa je imelo prozorni namen, prikriti blamažo gotovih ljudi na shodu in pred njim, obenem pa podtakniti meni vlogo političnega hujskača; najbrže v zahvalo, ker sva z g. dr. Oražnom preprečila nezaupnico ali še kaj hujšega gospodu državnemu poslancu našega okraja.

Gospod dr. Hočevar se je gotovo na lastne oči prepričal, da bi bilo kaj lahko delo na shodu izrabiti zadevo v politično strankarske svrhe (kakor nepošteno sumničijo »Dol. Nov.«), a da smo se ravno zaradi stvari same ogibali vsemu, kar bi dajalo temu, izključno gospodarskemu shodu, kakršnokoli politično obiležje.

Za to ne razumem, da se z vednostjo g. dr. Hočevarja zdaj po shodu, na katerem je sam v nič dejal ter obljubil preklicati pri železniškem ministrstvu dobljeno predkoncesijo, v »Dol. Novicah« trdi, da se je proti njemu postopalo nelojalno in da se ni obvestil o shodu itd.

Konstatiram tukaj, da se je g. dr. Hočevar zasebno in oficijalno povabil na shod in da je bil tudi informiran glede sestankov, na katerih se je pogovarjalo o prireditvi shoda.

Vsi soudeleženci sestankov in shoda pa so mi priča, da se poštovane osebe g. dr. Hočevarja v nikakem oziru nisem lotil, pač pa pobijal samo stvar, katero sem smatral za škodljivo gospodarskim interesom tukašnjega okraja.

L. Bučar.

V seji, dne 31. januarja je v imenu naprednih poslancev predlagal g. E. Gangl, naj se odpravijo poslanske dijete, ki znašajo vsako leto najmanj 50.000 K. In kaj je voditelj klerikalne stranke dr. Šusteršič na to rekel? — Da ni za odpravo dijet, zakaj brez dijet bi ne bilo prida poslancev, ne prida deželnih odbornikov in ne prida deželnega glavarja. — Volilee, sedaj pa sodi sam, kateri poslanci so boljši ljudski zastopniki, klerikalni ali napredni? — Napredni poslanci hočejo ljudstvo zastopati in tako davkoplačevalcem na leto najmanj 50.000 kron prihraniti, klerikalni poslanci pa ljudstvo zastopajo samo za dobre mastne plače.

Klerikalci in Bela Krajina.

Čitali smo v »Domoljubu« št. 19 neki posnetek iz »Zlate dobe«, ki razmotriva belokranjsko revščino in izseljevanje, kako beda kaže na vseh straneh svoje suhe kosti. Kdo je temu vzrok?

Na eni strani klerikalna vlada, a na drugi plemenita duhovščina. Zakaj? Ker se tisti faktorji, ki bi morali skrbeti za napredek in blagostanje Belokranjcev, ne brigajo zanje drugače, kakor ob volitvah. Takrat nam obetajo in kažejo pot v nebesa. Takrat služi v agitacijo vse, naj si bo spovednica ali prižnica. A kadar so volitve pri kraju, pa hrbet pokažejo in si mislijo, čim bolj je Belokranjec zabit, tem bolje za nas klerikalce. Ali ni res tako? Nadalje piše dopisnik: »Ker trta ni rodila, ni bilo česa prodati in s čim domače davke plačati; zagazili so v dolgove. To jih je gnalo po svetu: na Nemško in v Ameriko. Pošiljali so denar domov ženam. Te so se začele gizdavo nositi in zahajati v gostilne.« Res je to pri nekaterih, a kaj to povzroča? Klerikalna društva in občevanje z mladimi kaplani. V to imamo več zgledov v Belokrajini na razpolago. Dalje pravi dopisnik: »Mož se vrne. Vidi, da denar ni imel pravega uspeha. Nejevoljen se vrne v Ameriko.« Res je, da se mora mož vrniti v Ameriko. Zakaj? Ker ne najde več tiste ljubezni pri ženi kot je bila enkrat; ker mu vedno na ušesa brenka o lepih društvih, raznih bratovščinah in o ljubezni kakega kaplana ali župnika, in ker vedno hodi v cerkev. Na to mož sprevidi, da on ni več gospodar v hiši, ampak kaki »Čukorejci«. Zato se raje umakne za vedno.

Dalje dopisnik opisuje revščino nekako takole: »V Belokrajini pride rada toča in suša, oboje povzroča bedo, da v mnogih hišah zmanjka kruha o božiču. Hrana je krompir, ako ga je kaj, mleko, če je, pride trikrat na dan na mizo; če ga ni, sam krompir, kvečjemu repa ali zelje.

Nekatero leto rodi sadje: stolčejo ga za mošt in popijejo. Pozimi in v postu stradajo, in če koga v hiši »goni«, gredo po selu prosit suhih hrušek. Lepo, kaj? Če imajo slive, jih prodajo za rakijo. Skoro vsaka hiša ima žganjarski kotel, da kuhajo rakijo, ki jo pa po največjih hišah sami spišejo. Sedaj sprevidiš, belokrajnski kmet, kako Ti klerikalna sodrga vsak grižljaj očita in bi najraje videla, da bi vse pridelke znesel v župnišče ali v nikdar polno bisago.

Dalje nasvetuje dopisnik vinarske in žganjarske zadruge. Dobra misel, a žal da se ne bo uresničila še kmalu, ker deželni »finančni minister« dr. Lampé denar raje vporablja v klerikalne namene, kakor da bi storil kaj za kmeta.

Belokranjski kmetje, združimo se, da se otresemo klerikalnega jarma, ki nas hoče popolnoma ugonobiti!

Belokranjski kmet.

Politični pregled.

Ljudsko štetje po narodnosti.

Do sedaj se je vršilo v Avstriji ljudsko štetje po občevalnem jeziku, to je pri štetju so vprašali vsakogar — ne po tem, ali je Slovenec ali Nемеc ali Madžar, marveč po tem, v katerem jeziku govori s svojci in svojo okolico. Ta način ljudskega štetja je bil seveda na korist Nемcem. Po nemških deželah živi mnogo Slovanov, ki so seveda prisiljeni govoriti nemški, ker nimajo nikogar, s katerim bi lahko občevali v svojem maternem jeziku. Vse te Slované so potem zapisali med Nемce. Da je bila to krivica, nam pač ni treba še posebe naglašati. Proti tej krivici so se Slovani borili že desetletja, toda vedno brezuspešno. Šele letos se je Slovanom posrečilo si izvojevati pravico. Te dni je namreč staval v seji proračunskega odseka poslanske zbornice češki poslanec dr. Kramář predlog, naj se od slej prebivalstvo v Avstriji šteje po narodnosti, ne pa, kakor je bilo doslej v navadi, po občevalnem jeziku. Ta predlog je bil z veliko večino sprejet. Proti predlogu so glasovali samo nemški liberalci in klerikalci. Prihodnje ljudsko štetje, ki se prične 31. decembra t. l., se bo torej vršilo že po narodnosti in ne več po občevalnem jeziku. Šele to ljudsko štetje bo dognalo pravo število, koliko Slovanov nas res živi v Avstriji.

Nemci in Lahi v navzkrižju.

Letos je predložila vlada poslanski zbornici zakonski načrt za ustanovitev laškega vsučilišča. To vsučilišče bi Lahi radi imeli v Trstu. Ker so se nemški poslanci kazali naklonjene tej laški zahtevi, so Lahi v državnem zboru podpirali Nемce proti Slovanom. Pretekli teden pa so imeli Nемci na Dunaju shod, na katerem so se z vso odločnostjo izrekli proti itali-

janski visoki šoli in naj bi se le-ta ustanovila že v Trstu ali na Dunaju. Ta nemška odločitev je Italijane zadela v živo, ker so izprevideli, da so jih Nемci v njihovih nadah grdo varali. Laški poslanci so sedaj Nемcem odpovedali svojo ljubezen in groze, da se bodo združili s Slovencei, ako jim Nемci obvezno ne obljubijo, da jim bodo pripomogli do visoke šole v Trstu.

Volilna reforma na Hrvatskem pod streho.

Pretekli teden je hrvatski sabor tudi v tretjem čitanju sprejel vladni načrt o volilni reformi in sicer malodane nespremenjeno, kakor jo je sestavila vlada. Volilno reformo, s katero se število volilcev poveča na skoro 300.000, bo ban dr. Nikola Tomasić predložil to soboto v Pešti cesarju v odobrenje. V eni izmed zadnjih sej je sabor sprejel tudi predlog srbskega poslanca Lisavca, ki jamči popolno ravnopravnost srbski pisavi — cirilici s hrvatsko pisavo — latinico. Zasedanje hrvatskega sabora je bilo na to odgodeno do jeseni.

Volitve v bosanski deželni zbor.

Pretekli ponedeljek so se vršile v Bosni deželnozborske volitve v mestih in trgih. Izvoljenih je bilo 9 mohamedancev, 5 Hrvatov in 1 Žid. V hrvatski skupini ste se borili za zmago dve stranki: klerikalna stranka nadškofa dr. Štadlerja in zmerno napredna stranka, ki jo vodi dr. Mandić. Kakor v kmetskih občinah, tako je tudi v tej skupini zmagala dr. Mandićeva stranka, ki si je izmed petih mandatov pridobila štiri. Mandićeva stranka ima torej v celem sedaj v deželnem zboru 9 mandatov, klerikalna pa komaj tri.

Vojna nevarnost radi Krete.

Otok Kreta v Egejskem morju pripada k Turčiji. Ker pa so bili na tem otoku neprestani nemiri, naperjeni proti turški vladi, so velesile izposlovale otoku precej obsežno samoupravo z lastnim deželnim zborom. Krečani so po pretežni večini Grki in stremijo za tem, da bi se priklopili grškemu kraljestvu. Ko se je pred tedni sešel kretske deželni zbor, bi morali poslanci priseči zvestobo turškemu sultanu, ker pripada otok sedaj pravno še vedno k Turčiji. Poslanci pa tega niso storili, marveč so prisegli zvestobo grškemu kralju. To je povzročilo na Tuškem silno ogorčenje in turška vlada se je jela z vso resnostjo pripravljati na vojno z Grško. To soboto odide turško vojno brodovje proti Kreti, da bi bilo takoj na mestu, ako bi se odnošaji med Grško in Turčijo tako poostriili, da bi ne bilo drugega izhoda, kakor vojna. Ker posredujejo med Grško in Turčijo velesile, se je nadejati, da se spor poravna brez prelivanja krvi.

Albanska vstaja.

(Dopis iz Makedonije.)

Po bitki pri Crnojlevu so se Albanci morali umakniti proti Drenici v okolici Djakove. Na bojišču niso pustili nobenih mrtvecev, ker so vse preje pokopali. Za to se tudi ne more dognati, kakšne izgube da so imeli. Sodi se, da je na albanski strani padlo več sto mož. Turška vojska šteje sedaj okrog 50.000 mož in je razmeščena po vsi severnovzhodni Albaniji. Uporniki so se umaknili v nedostopne gore severnozpadne Albanije, od koder sedaj z manjšimi ali večjimi četami neprestano vznemirjajo turško armado in jo skušajo izvabiti v planine. Turki se do sedaj še niso dali zapeljati, ker vedo dobro, da bi jim v gorah proti Albancem ne pomagala niti še tako številna premoč.

V okolici Prizrena še kar mrgoli upornikov, ker jim Turki ne morejo blizu, deloma ker je pokrajina jako gorata in polna nevarnih sotesk, deloma pa tudi zaradi tega, ker se Turki še ne čutijo dovolj močne, da bi lahko z uspehom udarili na glavno taborišče upornih Arnavtov.

Do sedaj se je prebivalstvo v Ljumi in Maleziji držalo še precej mirno. Toda odposlancem upornih plemen se je končno posrečilo, da so tudi to ljudstvo sedaj pridobili za se. Zatrjuje se namreč, da je te dni krenilo 3000 mož iz Ljume in Malezije proti Prizrenu, da se pridružijo vstaški vojski.

Voju iz Ljume poveljuje glasoviti četovodja Sefer Lepa. Še predno je ta voj prišel v Prizren, se mu je pridružilo 1000 Albancev iz Debra pod vodstvom Jusuf beja.

Po splošni sodbi je sedaj zbranih v okolici Prizrena okrog 30 do 40.000 upornikov.

Ako hočejo Turki premagati, morajo imeti najmanj še enkrat toliko bojevnikov. Tega se tudi turški vojskovodja prav dobro zaveda, zato si da tudi pošiljati dan za dnevom nova ojačenja.

Pravijo, da bo general Šefket Durgut paša z vso resnostjo udaril na Albance šele, ko bo imel pod svojo zastavo zbranih najmanj 80.000 vojščakov.

Turška vojska se sedaj zabava s tem, da lovi posamne upornike.

Čim Turki dobe v pest kakega vstaša, napravijo ž njim prav kratek proces: obešijo ga na prvo drevo. Obešence puste viseti na vejah — v strah in trepet upornikom. Takšno smrt smatrajo Albanci za največjo sramoto, zato Turki nalašč obešajo čim največ upornikov, da bi s tem ostrašili tiste Albance, ki se še niso pridružili vstaji.

Zanimivo je, da so med uporniki najbojevitejši katoliški Albanci, takozvani Miriditi, govori se celo, da vodi vse ustaško gibanje neki Albanec — katolik.

Če se uvaŕuje, da so preje mohamedanski in katoliški Albanci ŕiveli med sabo kakor pes in mačka, se da sedaj ta čudovita sloga med albanskimi katoliki in mohamedanci le teŕko tolmačiti. Uporniki so z denarjem prav dobro preskrbljeni. Od kod ga dobe, sam bog vé. Albanci sami se bahajo, da ga jim daje Avstrija in da ga od nje dobe kolikor ga hočejo. Če je to res, se seveda ne da dognati, a mogoče je.

K a č a n i ŕ k i.

Razgled po Slovenskem.

r **Kdo je bolj neumen?** Pred meseci je izdal naučni minister na deŕelne vlade v jugoslovanskih deŕelah okroŕnico, v kateri jih je pozival, naj skrbe za to, da pouče duhovniki in učitelji ljudstvo, da se mu ni treba bati pred Halejevim kometom, in da je neresnično prorokovanje, da bo 19. maja konec sveta. Mi smo svoječasno ŕe govorili o tej okroŕnici ter pripomnili, da bi bil naučni minister bolje napravil, ako bi bil takšne okroŕnice poslal na deŕelne vlade v nemških pokraŕinah. Kako prav smo imeli, so pokazali dogodki pred prihodom zvezde repatic. Ljudje na Zgornjem Štajerskem, Koroškem, Tirolskem so v strahu pred repatico kar blazneli in noreli. Nekateri so se iz strahu pred kometom zastrupili, drugi so se obesili, zopet drugi so si prerezali ŕile na rokah, tretji pa so skočili v vodo in se utopili, vse to pa so storili zaradi tega, ker so bili trdno prepričani, da bo 19. maja konec sveta in da bo ta dan zvezda repatica ubogo našo zemljo razdrobila na drobne kosce. A vsi ti junaki so bili pripadniki prosvitljenega nemškega naroda. Sedaj pa vprašamo: Ali se je zgodil pri nas Slovenceh kakšen tak slučaj, da bi si kdo iz strahu pred kometom prizadejal kaj ŕalega? Ali je bil med nami kdo, ki bi bil resno verjel na konec sveta 19. maja? Ni ga bilo! Celo najlahkovernejše vaške ŕenice so vedele, da je prorokovanje o koncu sveta le prazna bajka. A med Nemci so si celo izobraŕeni ljudje rezali vratove, ker so bili prepričani, da jim je itak 19. maja odbila zadnja ura! Pa pravijo, da smo Slovenci zaostali v kulturi in na izobrazbi. Nemci, primite se za nos! Mi »slovenski divjaki« smo vendar boljši in tudi — pametnejši ljudje!

r **Umrl je moŕ narodnjak.** V Št. Jurju ob Taboru na Štajerskem je umrl zvest in neustrašen pristaš narodne stranke, veleposestnik Valentin Juŕna. Ko se je razvnel l. 1907. volilni boj za drŕavni zbor, je bil on tisti, ki je prvi s krepko roko posegel v tek volilne borbe. Dal je inicijativo za veliki ljudski shod v ŕaleu, ki je postavil Robleka za kandidata. Dasi ŕe 70 let star, je vendar z neverjetno dovetnostjo vodil agitacijo po svoji in sosednjih ob-

činah. Œel je sam od vasi do vasi ter navduševal nezavedne volilce za kmečkega kandidata. Bil je velik del njegove zasluge, da so neodvisni kmetje tako sijajno zmagali nad farovskim kandidatom. Jeklenemu značaju blag spomin!

r **K obrambnemu skladu druŕbe sv. Cirila in Metoda** so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg.: 688. »Goriška ljudska posojilnica v Gorici« (plačala 200 K); 689. »Kozjansko okrajno učiteljsko druŕstvo v Kozjem«; 690. Posojilnica za Loški potok, Drago, Travo in sosestvo (plačala 40 K); 691. »Posojilnica v Konjicah« (plačala 200 K); 692. »Podruŕnica druŕbe sv. Cirila in Metoda v Nabreŕini« (plačala 200 kron); 693. samci v restavraciji v »Narodnem domu« v Mariboru (plačali 120 K); 694. »Podruŕnica druŕbe sv. Cirila in Metoda v Šmarji pri Ajdovŕčini« (plačala 100 K); 695. »Glavna posojilnica v Ljubljani« (plačala 200 K).

r **Oddaja zelenih cepičev.** Kakor vsako leto, se bodo tudi letos brezplačno oddajali zeleni cepiči iz drŕavnih trtnih nasadov na Kranjskem in sicer: dne 9. junija na Slapu pri Vipavi; dne 13. junija v Kostanjevci in v Črnomlju in dne 14. junija v Novem mestu, vselej ob 8. uri zjutraj. — Kdor ŕeli cepiče dobiti, zglesi naj se vsaj en teden poprej pri delovodji dotične trtnice pismeno ali ustmeno, ali pa naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorstvu za Kranjsko v Rudolfovem. Na dan oddaje naj pride vsak pravočasno po naročene cepiče. Prosilec, ki se pravočasno ne oglasi, se odda le toliko cepičev, kolikor jih bode ŕe preostajalo.

r **Vinogradniŕki tečaji.** C. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, g. B. S k a l i c k ý, priredi tekom meseca junija t. l. več praktičnih tečajev za vinogradnike, pri katerih bode poučeval o zelenem cepljenju in poletnem obdelovanju trt ter odgovarjal na vsakovrstna strokovna vprašanja. Ti tečaji se vršijo na prostem, v vinogradih, in zato le ob ugodnem vremenu. Vsak, kdor se jih misli udeleŕiti, prinese naj s seboj ob določenem času na kraj pouka dobro nabrušen noŕ, nekaj trtnih mladik in nekoliko gumijevih vezi. Taki tečaji se bodo vršili: 1. v torek, dne 7. junija, ob 8. zjutraj v Tančigori; 2. v torek, dne 7. junija, ob 3. popoldne na Vinici; 3. v sredo, 8. junija, ob 8. zjutraj v Preloki; 4. v četrtek, 9. junija, ob 8. zjutraj v Vrhu; 5. v četrtek, 9. junija ob 3. popoldne v Radencah; 6. v petek, 10. junija, ob 8. zjutraj v Starem trgu; 7. v petek, 10. junija, ob 3. popoldne v Dolu; 8. v soboto, 11. junija, ob 8. zjutraj v Čepljah; vse na Belokranjskem. — 9. V ponedeljek, 13. junija, ob 3. popoldne v Sajenicah pri Čateŕu, občina Velika Loka; 10. v torek, 14. junija, ob 3. popoldne v Vinjem vrhu, za občini: Škocjan in Bela cerkev; 11. v sredo, dne 15. junija, ob 9. zjutraj v Borŕtu,

občina Ajdovec; 12. v četrtek, 16. junija, ob 8. zjutraj v Kriŕki gori, občina ŕuŕemberk; 13. v petek, 17. junija, ob 8. zjutraj v Valični vasi, občina Zagradec; 14. v soboto, 18. junija, ob 9. zjutraj na Kopačiji pri Primskovem; 15. v ponedeljek, 20. junija, ob 3. popoldne v Št. Janžu in 16. v torek, 21. junija, ob 9. dopoldne v Radečah; vse na Dolenskem. — Natančen kraj pouka (goro in vinograd) zvedo vinogradniki po oklicu ŕupanstev. Zaradi velike koristi tega pouka za vinogradnike, ŕeleti je obilega obiska teh tečajev od strani vinogradnikov.

r **Druŕinski večer priredi v nedeljo, dne 29. maja v areni »Narodnega doma« N. D. O.** Na sporedu sta dve igri, in sicer: »Štipko Tiček«, katero uprizore mlajši vajenci, za to se pa ponavlja dobra enodejanska burka: »Nemški ne znajo«, ki je ŕela ŕ pri prvi uprizoritvi obilo smeha in pohvale. — **Vstopnina 30 vinarjev. Začetek ob pol 8. zvečer.** Sodeluje tabmburaŕki zbor vajenske skupine N. D. O.; večer se vrŕi pri pogrnenih mizah. Po predstavi prosta zabava.

r **Občinske volitve v Borovljah na Koroškem.** Pred nedavnim časom so postale Borovlje v Roŕni dolini trg. Dne 20. maja se je vrŕila prvič volitev v občinski svet. Prav veseli pojav je, da so se tudi Slovenci začeli gibati ter zanimati za občinsko gospodarstvo. Udeleŕili so se teh občinskih volitev ter dosegli v tretjem volilnem razredu prav lepe uspehe. Od 484 volilcev v tem razredu se je udeleŕilo 372, torej 77 odstotkov. Dočim so Nemci dobili 152 do 249 glasov, so dobili slovenski kandidatje do 129 glasov. Dobili bi jih pa ŕe več, da bi bili vsi volilci dovolj zavedni. Mnogo Slovencev je ostalo doma. Zaradi tega je treba dela, in sicer vztrajnega dela.

r **Čudeŕi na vseh koncih in krajih.** Sofijski »Večerni Poŕti« poročajo iz Varne o tem-le »čudeŕu«. Pred nekoliko tedni se je v vasi Balčik rodilo moŕko dete. Po preteku sedmih dni so nesli otroka, kakor je običajno, v cerkev h krstu. Ko je duhovnik hotel otroka, kakor predpisuje pravoslavni obred, potopiti v blagoslovljeno vodo, mu je nevidna moč dala v roko dve sveči. Duhovnik je bil osupel, da je na to odklonil krŕčenje. Teden na toso otroka zopet prinesli h krstu. To pot je zopet nevidna moč stisnila duhovniku, ki je hotel izvrŕiti predpisani obred, dve jajci v roke. Duhovnik je na to zopet prekinil obred. Ko so tretji teden otroka zopet prinesli h krstu, je duhovnik dobil v roke dve ŕkoljici pŕenice. To pot je moŕ potopil s pŕenico vred dete pod vodo. Čim je to storil, je dete spregovorilo z jasnim glasom: »Prav ste storili, da me niste krstili prvič, zakaj v tem slučaju bi sploŕni poŕar uničil vso Bolgarsko. Če bi me bili v drugič krstili, bi toča, debela kakor jajce opusto-

šila vse. Ker ste me krstili v tretjič, bo v vsi Bolgarski letos dobra letina in vsa pokrajina se pokrije s pšenico.« — Ta »čudež« se pripoveduje sedaj v Varni, stare ženice pa se križajo in prisegajo na ta čudežni dogodek. Kakor se kaže, se »čudeži« ne gode samo pri pravovernih Slovincih na Brezjah, ampak tudi pri »krivovernih« Bolgarjih v Balčiku.

r Toča na Štajerskem. Preteklo nedeljo popoldne je napravila toča po občinah Kušernik, Flekušek, Slatenik, Drankovec in Spodnji Jakobski dol grozno škodo. Padlo je je toliko, da je je bilo še drugi dan po nekaterih krajih cele kupe.

r Huda nevihta je obiskala v soboto zvečer tudi Kranjsko. Nad savsko dolino med Zagorjem in Savo se je utrgal oblak in iz ondotnih hribov je podivjano valovje nanoslo ogromno množino kamenja in peska na tir južne železnice in v predore pod tirom. Na dva do tri kilometre daljave je bil tir vsled tega deloma zasut. Sava je pa močno narasla. Sreča je bila, da je čuvaj, ki pregleduje progo med Litiijo in Zagorjem, opazil, kaj se je zgodilo in naznanil nevarnost na savski postaji, tako da se je moglo telefonirati v Litiijo in v Zagorje, naj ustavijo vlake. Delavci so imeli tri ure trdega dela, preden se jim je posrečilo, osnažiti tir za vlake, ki prihajajo od ljubljanske strani. Sekundarni vlak, ki vozi zvečer iz Ljubljane v Maribor, je tedaj po triurnem čakanju v Litiiji nadaljeval vožnjo. Bilo je pa še treba velike previdnosti. Drugi tir se je šele proti jutru popolnoma očistil, vsled česar so imeli vsi nočni vlaki zamude. Da se ni zgodila večja nesreča, je pripisati le čuvajevi previdnosti, ki je storil več kakor svojo dolžnost.

r Aretacije radi »veleizdaje« v Trstu. V soboto je bilo aretiranih več oseb, ki so obdolžene veleizdaje. V društvu »Aurelio Laffi«, »Societa Sportiva Triestina« je policija zaplenila razne spise in dokumente. Vzrok tem aretacijam je bila neka dopisnica, ki jo je dobila neka mlada deklica, in na kateri so bila razna razžaljenja baje na osebo cesarja. Dosedaj je bilo aretiranih skupaj 36 oseb, večjidel mladeniči od 15 do 25 let. Večina teh so bili potem, ko jih je državni pravdnik izprašal, odvedeni v preiskovalni zapor, a drugi so bili izpuščeni na svobodo. Kakor se govori, so te aretacije v zvezi z izletom v Milan, kjer se je neki »navdušeni« Mazzinijaneec v svojem govoru spomnil tudi Oberdanka. Je pač tako, da se naša Avstrija boji sama svoje sence ter v vsaki demonstraciji že vidi čin »veleizdaje«. Je pač smešno, da tržaška policija smatra že tudi »mularijo« od 15 let kot nevarne elemente za bodočnost Avstrije, ki baje stremlji za tem, da pripoje Trst materi Italiji. Ali prepričani smo pač, da se bo tudi ta »veleizdajniška« afera končala v nič, kakor navadno vse druge. Na vsak način je

ta »veleizdajniški« čin več kot smešen že radi tega, ker je vanj vpletena sama »mularija«. Če si vendar »mularija« piše med seboj dopisnice in ne iz hudobije, ampak več iz neumnosti napiše nanje kakšne neumne fraze, se to vendar ne more smatrati kot čin zarote in veleizdaje.

r Nesreča ali samomor. Ko je v ponedeljek zjutraj vozil nočni vlak z Zidanega mosta proti Celju, je strojevodja pred železnim mostom pri Laškem trgu opazil na progi neko žensko. Ustavil je hitro vlak, a bilo je že prepozno. Ko so progo preiskali, so našli le še kri; trupla ni bilo nikjer. Vlak je žensko zgrabil in jo gotovo vrgel v Savinjo.

r Cigansko ženitovanje. V torek dopoldne sta bili v cerkvi sv. Petra dve poroki ogrskih ciganov, ki se slučajno mudetu v Ljubljani. Ženitovanjska pojedina se je vršila na vojaškem vežbališču. Cigani so si za pojedino naročili godbo in seveda pijače in jedil v obilici. Zaklali so dva prašiča in enega vola. Praviijo, da so bili cigani zelo gostoljubni in da je dobil vsak, ki je prišel tja na pojedino — četudi nepovabljen — jesti in piti kolikor je hotel. Za ženitovanje so baje porabili 3000 K.

Dolenjski novičar.

Jz Krmelja pri Št. Janžu.

d Koliko nog bi morali imeti gospod direktor, oziroma, koliko je vredna ena noga delavčeva? Na to zanimivo vprašanje hočem danes odgovoriti. Le poslušajte! Pred leti je pri »Werku« mlademu čvrstemu in zdravemu fantu, ki je doma blizu Krmelja, Martinu Slapšaku, nezgoda skvarila popolnoma eno nogo. Ker je bila noga revčku popolnoma proč in mu je še radi nje grozila smrt, si jo je dal v bolnišnici odrezati. Vsakdo razume, da je ubožček moral prestati grozne bolečine, pa je zraven še prišel ob nogo. Ko je zopet prišel iz bolnice, se je moral — i to se že samo po sebi razume — za odškodnino z rudokopom tožariti. Dali so mu par krajcarjev mesečno, s katerimi bi si še soli revež ne mogel kupiti za sproti, ter mu »iz prijaznosti« še poverili službo natakarja v kantini. Tu si je do danes s težavo služil svoj vsakdanji kruh. Od zdaj naprej pa baje ne bo več v kantini, ampak mu bodo dajali mesečnih 16 K odškodnine oziroma podpore (beri in piši: šestnajst kron). In s temi 16 K na mesec naj se človek dandanes živi in plača stanovanje, hrano, obleko ali pa samo eno od tega. — Zopet drugi delavec je zadobil v jami nevarno poškodbo v očesu, tako da mu je skoraj popolnoma oslepel. Seveda z rudokopom se je moral tudi tožariti za odškodnino, a dobil ni ničesar! — Sedaj pa odgovor na zgorajšnje vprašanje: Gospod direktor vlečejo vsak mesec 1000 K (reci in

piši: en tisoč kron) brez dijet itd., itd., in to ne kot odškodnino, ker imajo zdravo telesce, zdrave roke, zdrave noge, bistre oči (ki pa vendar ne vidijo vedno prav). Nevoščljiv mu ni nikdo te mastne plače, bog mu daj še večjo in ga odvedi od tukaj. Ampak recimo, kakor pravi pregovor: »Oko za oko, roko za roko, nogo za nogo!« Zdaj pa imamo uganko rešeno: Gospod direktor bi danes lahko imeli 60 (šestdeset) nog, dve očesi, pa bi jim odrezali vseh šestdeset nog in jih oslepili na enem očesu, a še vedno ne bi dobili odškodnine mesečnih 1000 K, če bi se jim tako povračevalo, kakor Martinu Slapšaku. A direktor gotovo ne bi marali žrtnovati niti stopala na svoji nogi, če bi jim tudi Tržačanje obljubili zanj še v nadaljnih 60. letih ali pa jim kar naprej izplačali po mesečnih 1000 K. Toliko za danes čitateljem v poduk in zabavo, direktorju pa v prevdarek. Ob priliki pa o nesrečah kaj podrobnejšega.

d Brošura à la »Jegličeva rdeča knjižica« je razširjena med Slovenci, ki prihajajo iz Amerike. Naslovljena je: »Zdravje« in spisal jo je neki profesor (!) dr. (!) Edvard Collins. Sorodna je s slavno brošuro našega prevzvišenega v slogu, nadkriljuje jo pa s strašno umazano spekulacijo. V tej brošuri se nesramno potvarja zdravniška veda in je očitvidno spisana naravnost z namenom, delati iz zdravih ljudi bolne. Slovenci, prihajajoči iz Amerike, jo prav pridno prinašajo seboj, tako, da jo lahko dobiš povsod. Pa ni čuda, ker v ameriških slovenskih časopisih so redno inserati, kjer se ponuja to ničvredno knjižuro. Pri nas se sicer ni bati, da bi se kdo dal zdraviti »pismeno« po navodilih Collinsa, kakor se to godi v Ameriki, kjer brezvestni mazači uganjajo marsikje nesramno goljufijo iz same dobičkaželjnosti; a žalostno je, če ljudstvo čita in verjame takim mazačem. Kdor dobi imenovano knjigo v roke, v ogenj ž njjo, kamor spada.

d Binkoštni ponedeljek v Tržišču pri Sv. Trojici. Kakor smo zadnjič poročali, se je doista vse uresničilo. Pri shodu »Marijine družbe« je mokronoški župnik pridigoval, da je glavna reč »fana«. Za »kumico« pri fani je avanzirala gospodična poštna (Oh, da bi »Marijina družba« le vplivala nanjo tako blagodejno, da bi se temeljito poboljšala in postala v uradu službeno vestna!) Po šmarnicah se je vršil shod in občni zbor za knjižnico in izobraževalno društvo. Shod je otvoril »fana« vseh »fan«, »Platiščetov« Francelj (ali kakor ga nekateri hudomušneži imenujejo: »Farucelj«). Kričal in stiskal je pesti, da je bilo videti, kakor da ga napada padavica, ali da ga je oklal stekel pes. Z enim glasom (gospoda kaplana) je bil izvoljen za predsednika. Čutil se je tako

blaženega, da se mu je obraz svetil kakor kakemu svetniku ali krilateu. Priliko smo imeli dalje Tržičanje, videti in slišati kaplana Štrajharja iz Št. Ruperta in njegove »Čuke«, ki jih je pripeljal s seboj. Kričal je tako, da je bil nazadnje ves penast; a najbolj je imenitno povedal še misel, da ga v časopisih (mislil je na »Slovenski Dom«) tako žehtajo in gladijo, kakor perica umazano perilo. Že vedo zakaj, gospod Štrajhar! »Platišče« je postal podpredsednik farovške knjižnice. Ujeli so vanje nekaj fantov in »Marijinih družbaric«, da bodo prinašali skupaj — vsak po par kronic. Tržičanje pa smo dobili takle vtisk, da bi bilo najbolje, če se imenuje farovška knjižnica tako-le: »Vse za kronce in klerikalno poneumnjevanje.« — Za danes dosti, drugič še kaj o »Platišču« in knjižnici.

d Iz Kota pri Semiču. Vedno bolj se nam približuje kočevska svojat, ki misli vso slovensko deco požreti. Sedaj se že veselijo, da bodo, čim steče železnica, takoj v Kotu napravili šulferajnsko šolo, češ, dr. Eger in Perc sta že izbrala za to primeren prostor. Prosimo »Družbo sv. Cirila in Metoda«, naj se ona malo za nas pobriga, ker se drugi nečejo, sicer bomo res morali radi ali neradi podleči Kočevarjem.

d Iz Semiča. Čuje se iz vseh strani, da vendar nameravajo občani župniku kleti in hleve popraviti. No, le delajte farovski hlev, saj za šole itak nimate denarja. Ali je vam več za farovško živino in peso, kakor za svoje otroke? Mi odločno zatheevamo, naj se začne šola graditi v najkrajšem času, zakaj sicer toliko časa plačujemo za njo, a še vedno ni denarja. Reši nas bog, osojnskega in malinskega gospodstva!

d Za kratek čas. Mica: »Jepuč, kam pa greš?« **Jepuč:** »Grem v farovž.« **Mica:** »Po kaj?« **Jepuč:** »Po obhajilo.« **Mica:** »Ne bo nič, zakaj, fajmošter so na njivi, gnoj trosijo.« **Jepuč:** »Saj so kaplan tudi dobri.« **Mica:** »Kaplan tudi niso doma, so šli z vongavovo Slavko na »špencer«. **Jepuč:** »Ježeš, Ježeš! Zato pošilja bog take zvezde, morda veš kako se pravi tisti zvezdi?« **Mica** (zamišljeno): »Hm, menda Kmetova repatica.«

d Podružnica sv. Cirila in Metoda za občino Dobrunje s sedežem v Štepanji vasi priredi dne 19. junija pri g. I. Briceju v Štepanji vasi ustanovno veselico. Spored priobčimo pozneje. Slavna sosedna društva prosimo, naj ne prirejajo ta dan veselice.

d Z Vač. Naš kaplan France Majdič se vede pri nas tako, da se ga že bojimo. Njegovo početje kaže, da mu v glavi nekaj manjka. Do sedaj je bil menda navajen, da so ga povsod ubogali kar na slepo, da so mu sledili farani kakor backi. No, pri nas se je mož temeljito zmotil. Nihče več se ne briga zanj, pustimo ga kakor kamen

na cesti. V nesramnosti mu seveda ne moremo biti kos, to vidimo iz »Domoljuba«. Tako surovo, kakor piše ta časopis, menda tudi Turki ne pišejo. »Slovenskemu Domu«, ki je edini list, da se poteguje za kmetke koristi in ki ne laže kakor laže »Domoljub«, pravi »Domoljub« »Ciganski pes«. Kmetje rojaki, ali ne vidite, da je vse, kar piše »Domoljub«, ostudna laž? »Domoljub« je pisal, da je naš g. nadučitelj dne 15. marca v Kresnicah čuke zmerjal. On pa lahko dokaže, da že dve leti ni bil v Kresnicah. »Domoljub« je pisal, da je bilo pri sokolski slavnosti na Vačah pol prostora praznega. To je ostudna laž, ker vsi vemo, da so se morale mize še med veselico izposojati celo od negostilničarjev. Da je pa bilo pri Osoleli vse polno, je lahko, saj v tisto beznico ne gre več kot 30 ljudi. »Domoljub« piše, da je šlo čez 40 »njihovih« v Moravče, tudi to je laž. Dovolj slabo za kaplana, da še svojih ni mogel prešteti! To je resnica in nič drugega. Kdor je pisal v »Domoljub«, je lažnik, pa naj toži, če noče tako ostati. Iz tega vidimo kmetje, kakšne dušne pastirje nam pošilja naš knezoškof. Ali je tak človek božji namestnik? Človek, ki ne zna drugega kakor delati sovraštvo med nami in nas hujska na sosede, da je božji namestnik? Nikdar ne! Človek, ki je skoro vsako noč pri Bukovci, tako da se ga mora z zvonom klicati h krstu ali pa da ga ne morejo najti, ko je treba iti s sv. obhajilom, je božji namestnik? In kako obdelava ta kaplan naše otroke v šoli! Hčerki uglednega posestnika in trgovca je rekel dne 19. t. m. v šoli: »Mislil sem, da je tvoj oče kaj boljši, pa je ravno tak kakor stara ciganka in ti boš ravno taka.« Ali se to spodobi? Ako je bil kaplan takrat pijan, je njegova stvar, mi pa ne bomo dovolili, da se z nami tako postopa. Še mnogo bi lahko pisali, kako razume naš kaplan, po domače »Šuštarjev France«, nauk o krščanski ljubezni, a prihranimo za drugič. — Zadnji »Domoljub« piše tudi o sokolski slavnosti. Tam stoji tudi tako nekako: »Zahvalite se gospodu kaplanu, da je pomirjeval ljudi, sicer bi vas z mokrimi cunjami nagnali.« O ti moj bog, kje pa ste? Kdo pa bo na Vačah »Sokole« podil? Saj si še pred poštene ljudi ne upate. Še toliko vas ni, da bi pri prihodnjih volitvah mogli postaviti svoje kandidate. Le tako naprej, gospod kaplan, nam s tem mnogo koristite, in ni več daleč čas, ko boste sami z zaljubljeim Titkom in Bazistom. Prihodnjic še. Pa nikar da bi se radi te malenkosti vaši čuki, ki pa še nimajo društva, v imenu božjem krvavo pridušali, ker se danes nismo zmenili za nje. Pridejo prihodnjic na vrsto. Na svidenje pri Jakopiču...!

d Z Vač. Znani dopisnik »Domoljubov« z Vač kaj rad obiskuje Osolelino gostilno. To pa se nam nič čudno ne zdi. — Osolela je vdova, še čila in lepa ženska,

poleg pa ima še sorodnico »Marijino hčerko« Francko za natakario, zalo dekle. — Kakor je sama rekla »fejst fant« in tudi rad v našo hišo zahaja. Tam ga dobro žehtajo in pa zbijajo razne naklepe, kako vaše liberalce v kozji rog vgnati. Zaman so ti njihovi naklepi, povemo jim, prej bode postala Čemšeniška planina pogača, kakor pa bi ti prekantali značaj Vačanov. Nam Vačanom se ne bi nič kaj čudnega zdelo, ako bi se iz te družbe kdaj ne bi pokazala enaka žlahta, kakršno ima Klančarjeva mamica. »Domoljubovemu« dopisniku pa se prilega tudi pogosto pohajati na obisk h Klančirjevi mamiči, ker ima ta tudi zalo rejenko, tudi »Marijino hčerko«. Gliha skup štriha, kadar bode mera polna, bo pa čez teklo. Zadnji »Laziljub« piše, da je gostilna Osolele polna gostov, to je lahko reči neznanim ljudem, nam očividcem je drugače znano. Povemo mu v obraz, če se bode shajala v to gostilno take vrste družba, se nam pač ne bo nič čudno zdelo, da se njej kdaj ne prigodi kaj sličnega, kakor kdaj oni v gornjem koncu trga Vač.

d Iz Ribnice. Moška in ženska podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« sta si izbrali ta - le odbor: dr. Schiffrer, predsednik; Božidar Betriani, tajnik; Štefan Tomšič, blagajnik; namestniki: Iv. Arko, Filip Peternel in Ivan Klun. V odboru ženske podružnice pa: Franja Picek, predsednica; Julija Tomšič, tajnica; Vidka Picekova, blagajničarka; namestnice: Marija Gruntar, Ana Lovšin in Ana Podboj; odbornice: gospe Adamičeva, Burgerjeva, Pakiževa, Kersnikova in za Doljenje vas gdč. Fani Razingerjeva. — Obe podružnici sta poslali glavni družbi v l. 1909 čisti dobiček od skupne veselice 327 kron, iz nabiralnikov 402 K, vsega skupaj s članarino okroglo 1000 K. To je za Ribnico gotovo prav lepa vsota!

d Iz Ponikev pri Dobropolju. Dragi čitatelji »Slovenskega Doma«! Dosedaj ste pač še malo slišali o naši prijazni vasi Ponikvah. Vas stoji na lepi ravni rodovitni zemlji; senčijo jo naokoli prijazni gozdiči. V vasi je veliko vsake vrste obrtnikov; imamo lepe mline in dve žagi. Skozi vas vodi lepa okrajna cesta. V vasi prebivajo pošteni kmetje in rokodelci, ki se mučijo čez teden od ranega jutra do pozne noči, da preživijo sebe in svojo družino. Ob nedeljah popoldan se pa zbirajo in sede na klopeh pred hišo in se pogovarjajo o svojih križih in težavah. Tako smo bili zbrani tudi preteklo nedeljo in se pogovarjali o vsakovrstnih rečeh. Naenkrat je nastal po vasi krik in vik: vpilo je vse, mlado in staro: »Čuki, Čuki, joj, Čuki, dobrepoljski Čuki mašerajo.« Ozrli smo se in videli, da pred čukarsko armado maršira vodja »Čukov«, zadaj pa se pelje voz imenitne gospode. Na vozu med slavno gospodo smo opazili sosednjega župnika v čukarski opravi. Nekateri izmed nas

so se na vsa usta smejali, drugi so kazali s prstom na župnika, tretji pa so govorili, da vera peša. — Da, čestita duhovščina, lepo hodiš za Kristusom, v kočijah se voziš, na konjih jahaš, z bicikli dirjaš za Jezusom, kakor »Čuki« letate za božjim odrešenikom, dohiteli ga ne boste, zakaj, daleč, daleč je pred vami — blizu dvatisoč let! — P o n i k o v s k i k m e t.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Še nekaj! Ker je Zabret na prižnici obljubil, darovati 100 K onemu, kateremu je kdaj kaj pritrjal, in to zlasti še, ako oškodovani sam k njemu pride, svetovali smo vdovi Čepelnikovi, naj gre kar pogumno v župnišče po denar. Toda uboga ženica se je bridko nasmehnila ter rekla: »Po kaj čem hoditi, ko vem, da ne bo drugega, kakor da me bo Zabret prav po gorenjsko ozmerjal. Kako si morem misliti, da bi mi on podaril kar 100 K, ko mi še zasluženih par kron, ki sem jih tako krvavo zaslužila, noče izplačati.« Ali si čul, Tinkrle? — Prihodnjič hočemo objaviti imena še nekaterih drugih oseb, ki bodo — ako ostane Zabret možbeseda — prejele od njega vsaka po 100 K.

g Nekoliko odgovora župniku. V predzadnjem »Slovenskem Domu« smo poročali, kako ste »prečastiti« utrgali neki vdovi 2 kroni zasluženega plačila. Resnica v oči bode in tudi vas je tako pogrela, da ste v nedeljo med jutranjo pridigo ves svoj žolč razlili nad »Slovenskim Domom«, češ, da to ni res. V nadi, da bi poslušalce premotili, drznili ste se še celo to-le pripomniti: »Le imenujte mi tisto vdovo, če jo morete, in jaz ji bom takoj odštél namesto 2 kroni, kar 100 kron, ali pa še več.« S to izjavo ste »prečastiti« hoteli svojim backom zavezati oči, nas pa oplahiti, da bi o vsem tem lepo molčali. Pa ne bo nič! Nismo zajčki, da bi pri vsakem šumu, katerega utegne napraviti kak župnik, zbežali in se poskrili. Da pa ugodimo vaši želji, vam povemo, da se ona vdova, kateri ste odtrgali 2 K, imenuje **Lucija Čepelnik** in da stanuje sedaj v **Podutiku**. Imate li sedaj dovolj? Vemo, da boste skušali vse to z zavijanjem pokriti, a povemo vam, da je ves vaš trud zastonj. Omenjena ženska nam je ustmeno in pred pričami pripovedovala o vašem dejanju. Vse to smo pripravljene pod prisego potrditi, kjerkoli in kadarkoli hočete. Torej, ako ste možbeseda, glejte, da čimpreje pošljete oškodovani ženski obljubljenih 200 kron, ako pa ne — hm, hm, ali veste, »prečastiti«, kako imenujemo take ljudi???

g Šentvidskim klerikalcem se je jelo mešati; vsega tega je seveda kriv »Slovenski Dom«. Tako so razburjeni radi točno-

sti poročil v »Slovenskem Domu«, s katerimi se jim preprečuje njih nečloveško in nekrščansko delo, da so kar iz sebe. Prvi klerikalni steber, Zabret, že ne ve, kaj če imeti. Tam pozimi je enkrat pravil, da mu ni nič, če »Slovenski Dom« njega napada, branil bo le vero in škofa napadov. — Malo smo mu verjeli, ker vere in škofa »Slovenski Dom« itak ne napada, le šentvidske klerikalce žigosa in odkriva njih nizkotno početje, kar bo storil tudi nadalje. Pri občinskem zboru šentvidske čitalnice je ponižno prosil navzoče člane, naj nikar ne čitajo »Slovenskega Doma«, češ, jaz ga že šest tednov nisem bral. Možic je pa na to pozabil in kot »Domoljubov« dopisnik že celo priporočal čitati »Slovenski Dom«. No, smo rekli, saj sedaj je Tine vendar k pameti prišel, in res, sedaj tudi sam redno prebira »Slovenski Dom«. Da celo tako se mu je priljubil, da še pridig več ne študira. V zadnjem času namreč kar »Slovenski Dom« prebere in v nedeljo tiste novice s prižnice pojasni, pa je pridiga gotova. Sicer v Št. Vidu raje poslušamo pridige od svetnikov in svetnic, ker smo pobožni ljudje in pa ker »Slovenski Dom« doma beremo, saj ga pride v Št. Vid 150 iztisov, ne vštévši iztise, ki jih berejo Zabret, Klanfar, Pagatelj in njihovi kimavci, a navadili smo se že tudi tega, vsaj ne dremljemo pri pridigi. Drugače je vse prav, samo to ne vemo, kako se bodo prevzvišeni gosp. knezoškof pri prihodnji vizitaciji razumeli s prečastitim Tinkrlom, ker so baje jako hudi na napredno časopisje, ta duša ga pa naprej in naprej priporoča.

g Iz Guncelj. Ljubi »Slovenski Dom« prinaša iz vseh slovenskih krajev razne novice. Zakaj bi tudi Guncelje za enkrat ne dobile v njem prostora? Saj tudi v našo malo vasico hodi že precej številka »Slovenskega Doma«. Pa kako ga radi prebiramo! Zadnjič je neka tercijska svarila nekega moža iz naše vasi pred »Slovenskim Domom«, češ, da je liberalen. Pa kaj ji je odgovoril stari mož: »Jaz ne razumem, kaj je liberalno in kaj je klerikalno, to pa vem, da karkoli piše »Slovenski Dom«, je vse resnično in pošteno. Zato ga bom bral, dokler bom živ!« Res, vsa čast sivolasemu možu! Sicer imamo v naši vasi tudi par Klanfarjevih hlapcev, ki pa zadnje čase presneto jalovo hodiijo okrog. Čutijo namreč, da bodo skoraj ostali popolnoma osamljeni. Da, da, tudi v Gunceljah se dela dan!

g Iz Zgornje Šiške. Pred mesecem je »Slovenski Dom« malec pošegetal šentvidskega župnika Zabreta, ker ni imel toliko takta, da bi počakal pri pogrebu po svojih očenaših tudi nagrobnice, ki so jo zapeli šentvidski pevci. Ker se je pa gosp. župnik opravičil, da ni vedel, da se bode pela nagrobnica (dasi se je pela takoj) in ker je to pokazal tudi z dejanjem pri pogrebu teden pozneje, ko je pravilno poča-

kal nagrobnice, lojalno to beležimo. Ne maramo namreč delati nikomur krivice, ožigosamo pa, kar ni prav, ne glede na osebe, katerih se tiče.

Novice iz Moravč.

g Ogenj. V sredo, dne 18. maja ob 11. ponoči je izbruhn timerjen ogenj v Korelnovi koči nad Vrhpoljem. Iz Moravč je bilo videti, kakor da je velik požar, tembolj, ker je bila tema, zato se je takoj zbralo gasilno društvo, da pohiti na pomoč, misleč, celo Vrhpolje je v veliki nevarnosti. Tekom pol ure je bilo zbranih do 30 gasilcev in pripravljeno gasilno orodje, čakaje na konje. Da ni slučajno prišel gospodar Šmavs iz Imenj skozi Moravče, ki je, dasiravno je imel za seboj daljno pot, takoj dal na razpolago konje, bi bilo vsled velikih klancev nemogoče priti z brizgalno na Vrhpolje. Ob četrta na 1. je bilo gasilno društvo z brizgalno na lieu mesta. V akcijo ni stopilo, ker je med tem kočja do tal pogorela. Stvar sama na sebi je popolnoma brezpomembna, značilno pa je, da se je okrog pogorišča stoječe ljudstvo gasilcem celo **posmehovalo** in delalo **surove opazke**. No, drugega nočemo storiti, nego vas Vrhpoljčane obžalovati in vam dati dober svet, da izven vasi napravite kak rezervoar za vodo, sicer je v slučaju večjega ognja vsaka tudi najmanjša pomoč izključena, ker bi bili vsi vodnjaki nepristopni. Kaj storite, če vas zadene nesreča? — Kakor veste, »pravična roka božja« tudi po klerikalnih udari. — Potem se gotovo ne boste smejali, gledali boste, kako bo vsak svoje pete odnesel, na rešitev česa drugega se pri vaših krajevnih razmerah niti ne more misliti. In vi, moravški občinski možje, kaj pravite, ali bi ne bilo dobro, če bi sklenili, da se da prvemu, ki v slučaju ognja vpreže konje v brizgalno, primerno nagrado? Morda bodo imetelji konj potem bolj usmiljeni.

g Skupil jo je — namreč nikdo drugi, nego naš kaplanček, podeč sina posestnika Kramarčka iz sejma v cerkev, ko mu je mati ravno slamnik kupovala. Oče Kramarček mu je ob kratkem razložil, kdo pravzaprav sliši v cerkev ter pridejal par dostojno mastnih. Ali so vam dobro tekstile, gosp. kaplan? Kakor vidite, se tudi pri nas ne pusti vsak »rihtati«.

g V Železnikih imajo prihodnji ponedeljek, to je dne 30. maja občinske volitve. Klerikalci že več ko pol leta delajo na vse kriplje, da bi iztrgali občino naprednjakom. Za volitve so izdali parolo, poslužiti se vsakega sredstva, da le vodi do zaželjenega cilja. Bo torej boj, kakršnega še ni bilo v tej občini. Upamo pa, da zmagajo zavedni možje in da bo poražena klerikalna sodrga na celi črti.

4
16.20
20

g Škofjeloški »Sokol« je napravil v nedeljo, dne 22. t. m. svoj prvi letošnji pešizlet na Kazino v selški dolini. Čeravno je bilo vreme skrajno neugodno, vendar je došlo na Kazino dokaj ljudstva iz Praprotna, Loke in okolice in tudi vrli železniški »Sokol« je poslal svoje zastopnike v pozdrav škofjeloškemu bratom.

g Sv. Peter v domžalski okolici. Dan pred napovedanim prehodom zemlje skozi kometov rep se je po domžalski okolici klatil star mož, ki je praznovernim babnicam pravil, da je — sveti Peter in jim prerokoval, da se bliža konec sveta. Neki posebno bistroumni ženski je pravil: »Jaz v nebesih vrata odpiram; ker bo jutri konec sveta, dajte mi kaj denarja, pa bom vas v nebesa spustil.« In babnica je bila res tako neumna in je »svetemu Petru« dala 20 K. Tako je bila prepričana, da je stari berač sv. Peter, ki jo bo za 20 K v nebesa spustil, da jo je skoro kap zadela, ko so orožniki »svetega Petra« aretirali.

g Gledališko društvo na Jesenicah nanzanja, da se radi nepričakovanih ovir v nedeljo dne 29. t. m. ne uprizori »Miklova Zala«, kakor je bilo nameravano in je njena uprizoritev odložena za nedoločen čas. Na občno zahtevo se uprizori omenjenega dne ob 8. zvečer najstarejša slovenska veseloigra: »Županova Micika« in kot dodatek enodejanska noviteta »Povratek«. Slavno občinstvo opozarjamo posebno na zadnjo (»Povratek«), koje snov je vzeta iz slavonskega življenja.

Notranjski novičar.

Iz Dolov pri Idriji.

n Iz Dolov pri Idriji. Pri volitvi občinskega starešinstva, dne 14. maja, so bili soglasno izvoljeni za župana: g. Kajetan pl. Premerstein, za obč. svetovalca pa g. Štefan Rejc iz Dolov in g. Anton Likar iz Jeličnega vrha. Značilno na tej volitvi je pač to, da sta tudi klerikalna odbornika volila liberalne »brezverce«. So pač take okoliščine, kaj ne da, g. Nagode, da je treba tudi klerikalcem katerikrat natakiniti liberalne »larfe«.

n Še nekaj o agitaciji. Mudeč se na agitacijskem potovanju, je zašel g. A. Nagode tudi v hišo G. K. v Jeličnem vrhu ter tudi tukaj začel razkladati svoje točke in okoliščine. Ko je gospodarju omenil, da ne sme voliti teh brezverskih liberalcev, ga vpraša gospodarjeva žena, katera je stara že nad 60 let, da naj ji pove, kakšni so liberalci, ker jih ona sploh ne pozna. »Na Veliko noč sem bila,« pravi dalje, »na Gorah pri vstajenju, a sem videla vse tiste, ki jih imate vi za brezverce, iti za procesijo, pa se ni nobeden ločil od drugih.« — Misliti si pač morate, da so te besede spravile modrega g. Toneta v veliko zadrego. In kaj je potem odgovoril na to? »Ker so imeli larfe.« G. Nagode, pridite k

nam po one larfe, katere smo imeli na dan vstajenja, ter jih natakните sebi in svojim ostalim pristašem, da ne bomo gledali vaših kisljih, bledih in žalostnih obrazov.

n Nesreča. V četrtek, dne 19. maja, okrog 5. popoldne je začela goreti Erženova hiša v Jeličnem vrhu št. 3. Ker je bila s slamo krita in večinoma lesena, je zgorela v majhnem času do tal. — Škode je okrog 2000 K, zavarovalnina pa znaša samo 600 K. V nevarnosti je bil sosedni kozolec, kakor tudi hiša. Da se ni užgal, se je zahvaliti največ ugodnemu vetru, ki je pihal ravno na nasprotno stran. Zažgali so otroci. Starši, pazite na otroke in skrivajte pred njimi žveplenke, ker oni ne vedo, v kakšno bedo in skrb s tem lahko spravijo svoje starše, v velikih slučajih tudi prebivalce celih vasi.

Novice iz Žirov.

n Pogreb brez duhovnika. Zopet smo imeli pogreb brez duhovnika. Umrl je na Selu pri sekirnem kovaču, J. Poljanšku, kovaški pomočnik Možina. Pokojni 34letni fant je bil jako vzoren in vesten delavec, kakršni so zelo redki. Vedno je bil točen in vesten pri delu, nikoli ni popival, nikdar ni nikomur kaj žalega storil, ves teden je pridno delal, v praznik pa je čital in se izobraževal z raznimi poučnimi knjigami in časopisi. Vsled svoje varčnosti in točnosti je bil obče priljubljen in je imel tudi precej prihrankov. Ker je bil razumen človek, je bil tudi samostojnih misli, in ker se ni klanjal klerikalizmu, se mu je tudi odrekel cerkveni pogreb. Pri pogrebu je igrala godba žalostinke, gosp. pravnik Ivan Kavčič je ob odprti gomili govoril v slovo pokojniku lep in ginljiv govor, mnogo oči se je orosilo, ko smo se ločili od telesnih ostankov blagega in vzornega pokojnika, ki je prerano moral ostaviti življenje. Bodi mu ohranjen blag spomin!

n Spovedni listek igra pri duhovski vladi veliko vlogo. Ker se sorodniki pokojnega M. niso izkazali s tem listkom, se duhovnik ni udeležil pogreba. Tako igra ta listek večjo vlogo kot razne druge »pravice«, kar tudi po smrti prav pride, ako ga ni, ni potreba duhovnika plačati, kar je precej vredno. Kdor torej želi svojim dedičem dobro, pa ima spovedni listek, naj ga le sežge, s tem jim prihrani mnogo stroškov.

n Obrtna šola se pripravlja v Žireh, pa določitev prostora dela preglavico našim zastopnikom. Baje se je določila za obrtno in ponavljalno šolo le ena soba, kar je vsekakor napačno štedenje, kajti obrtne učne sobe bi morale biti vendar drugače opremljene, kakor nadaljevalna ljudska šola. Pravilnejše bi morda bilo, štediti drugod, kjer se večasih denar izmetava za malo ali celo nepotrebne stvari.

n Umrl je nedavno tukaj čevljarski mojster in posestnik na Dobračevi, Josip Žakelj. Pokojnik je zapustil svoji družini precejšnjo premoženje, bil je vzoren in vesten gospodar in skrben oče. Ko je pričel svojo obrt, ni imel nikakega premoženja, z umnim gospodarstvom in vodstvom si je opomogel in pridobil med občani ugled, tako da je igral v žirovski javnosti veliko vlogo. Bil je pristaš napredne stranke in je zanjo tudi precej žrtvoval. Bodi mu ohranjen blag spomin!

n Iz Ledin nam pišejo: Ko se je vršil v Žireh drugi civilni pogreb, je bil pokojnik doma iz Ledin. Njegov oče je prosil duhovščino, naj ga po cerkvenih obredih pokoplje, ali žirovski kaplan mu je odrekel cerkveni pogreb, češ, da je svobodomislec in da mu ni izročil spovednih listkov. Pokopali so ga brez duhovnika — nič ne de. Pri pogrebu je bilo pa vendar veliko ljudi, kjer je govoril gosp. Ivan Kavčič tako pametno in zanimivo, da je vsem bilo milo in da so skoraj vsi jokali. Po dokončanem pogrebu je šel pokojnikov oče v »farovž«, da bi plačal za maše in za osmi dan, kakor je že navada. Ali kaj se je zgodilo? Ledinski župnik ga je vprašal, ali je cerkveno pokopan. Ko je oče povedal, da ne, ni župnik hotel sprejeti denarja za osmi dan, niti za maše, češ, da ne mara maševati za krivo-verca. Ali zgodilo se je nekaj, kar ne bi bil storil niti najneumnejši človek. Ko ni hotel sprejeti častiti gosp. župnik denarja za maše in osmi dan, hotel se je drugače okoristiti — peljal ga je v »štalo« in mu ponudil kravo na prodaj. — Ali ni tako postopanje prav krščansko?

n Žirovnikov zbor iz Št. Vida je prišel v nedeljo obiskat gosp. nadučitelja Žirovnika. Hotel si je tudi ogledati »Pekel«, kar pa je moral zaradi slabega vremena opustiti. Vendar pa vreme ni moglo zabraniti lepe domače zabave, ki se je na večer razvila v restavraciji gosp. A. Drašlerja in donesla družbi sv. Cirila in Metoda nekaj svetlih kronic. — Pri tej priliki je v vznesenem govoru razložil gosp. prof. Jug iz Ljubljane pomen te družbe in njeno vzvišeno nalogo. — Gosp. Ivan Pipan je deklamoval S. Gregorčičevo »V pepelnjeni noči« in vmes je popeval »Žirovnikov zbor« narodne in umetne pesmi. Številno občinstvo je govornika in pevce z živahnim ploskanjem zahvaljevalo.

n Iz Borovnice nam piše somišljenik: Nekega večera sem sedel v veseli družbi v neki gostilni v Borovnici, razgovarjajoč se z gosti o različnih dogodkih. Kar naenkrat je pridrl v gostilno prav po »čukovsko«, pardon »orlovsko« načelnik katoliškega telovadnega odseka. Kakor povsod kažejo »Čuki« svojo oliko, tako je pokazal tudi gosp. načelnik sam: niti pozdravil ni

v gostilni se nahajajočih gostov, temveč začel se je pridušati, in to tako gladko, kakor bi se bil že 14 dni vadil v kletvi. Ko pa je začul lepo doneči glas gramofona, se je začel, ker ni nobena ženska hotela z njim plesati — kar s stolom vrteti. Eden izmed gostov je pripomnil, da »Čuki« vendar ne smejo plesati, ter šaljivo pristavil, da je morda on »Sokol«. Mož je nato odgovoril: »pr mej duš, bi me fajmošter tako brcnil, da bi kar imel dve luknji v telesu.« Značilno!

n **Pevsko društvo »Postojna« v Postojni** se tem potom najiskreneje zahvaljuje slav. »Notranjski posojilnici« za darilo v znesku 50 K. — **O d b o r.**

n **Izlet**, ki ga je priredilo v nedeljo, dne 22. maja pevska društvo »Postojna« na Unee, je uspel v vsakem oziru. — Veselo razpoloženi so odrinili pevci, pevke in drugo občinstvo iz mesta. Vreme je kazalo kot nalašč za izlet, a vendar nas je sredi gozda nekoliko pomočil dež, kar pa nikomur ni skvarilo veselja. Na Uneju je zapelo pevska društvo poleg narodnih popevk, ki so se po večini prepevale pri mizah, tudi nekaj umetnih pesmic. Najbolj je občinstvu ugajal I. Oevrikov »Rožmarin«, ki ga je mešani zbor dobro prednašal. Sodelovalo je na tem izletu tudi tamburaško društvo »Sovič«, le žalibog, da se je med potjo »berde« pokvarilo in ga je bilo treba popravljati. A ne glede na to nezgodo so tamburaši vrlo rešili svojo nalogo. Vendar bi bil spored raznovrstnejši, ako bi ne bilo treba čakati, ker bi se petje in tamburanje menjavalo. Zvečer se je pridno plesalo, sploh je vladala ves čas in povsod poštena in neprisiljena zabava. Le prekmalu je prišel čas odhoda, odkorakali smo na postajo in se odpeljali z vlakom domov. Kar se tiče postrežbe na tem izletu, moramo priznati, da se je gosp. Belletu popolnoma posrečilo zadovoljiti ljudi bodisi glede jedi ali pijače. Vsakemu priporočamo to vrlo narodno gostilno! H koncu še nekaj. Vidi se pač na tem izletu, kakor tudi na zadnjem koncertu, da je pevska društvo zelo, zelo napredovalo s tem, da je ustanovilo mešani zbor. Kličemo tedaj postojnskim pevkam in pevce: »Delujte vztrajno in s pridom v društvu, da dosežete cilj, ki ste si ga nastavili, ker Vaše delo bo v ponos vse Postojne, po kateri ima vaše društvo ime! — Pevski pozdrav!«

n **Iz Slapa.** Lepo spoštovanje do duhovnikov so pokazali nekateri tukajšnji klerikaleci, ko je namreč gospo župnik nabiral listke od velikonočne spovedi in nosil s seboj seveda tudi neobhodno vrečo, so mu naložili vanjo polno izpitih jajc. Mi našemu Tonetu to malo privoščimo, bo vsaj vedel, kje ima zaslombo na Slapu. Zakaj se je izkazal nehvaležnega tistim, ki so ga lepo sprejeli in zakaj sili k onim, ki ga ne marajo.

n **Gornja Branica pri Vipavi.** Veliko pohujšanje in sramoto, tožbe, zdražbe in družinske prepire povzročea v naši dolini naš duhovnik s svojo nesrečno politiko. Ali je po zgledu Kristusovem blatiti s prižnice poštene ljudi, če so tudi narodnjaki? Ali je to lepo: hujskati nerazsodne ljudi, da se začno tožariti, potem pa, ko pogore, jih še nadalje podpihovati proti razsodbi? Ali je tako delo častno za Kristusovega namestnika? Sramujte se! Koliko gradiva imamo mi zoper vas, če bi vas hoteli blatiti, kakor to delati vi, a če ne boste mirni, bomo izpolnili, kar vam že dolgo žugamo: -obelodanili bomo dogodke, ki vam ne bodo ljubi.

n **Ciril - Metodova podružnica v Prestranku** si je dne 15. maja po nagovoru družbinega odposlanca izvolila odbor: prvomestnik: Jakob Kristan, posestnik v Orehku; tajnik Kristjan Kanale, vodja mlekarne v Prestranku; blagajnik Alojzij Durjava, trgovec v Matenji vasi; odborniki: Iv. Vadnjal, Edvard Del-Linz, Jože Žitko, Franc Curk, Anton Križaj, Milan Žnideršič, Fr. Možina, Leopold Slave, Anton Srebotnjak, Franc Venič, Anton Samsa, Jože Šabec. Pristopilo je še tisto uro 75 članov.

n **Vabilo na ustanovni občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Bloke-Novo vas in okolico**, ki se vrši v nedeljo dne 29. t. m. točno ob 3. popoldne v gostilniških prostorih g. Ivana Modica v Novi vasi. — **Dnevni red:** 1. Razgovor o važnosti naše šolske družbe; 2. volitev odbora in delegatov za glavno skupščino; 3. vpisovanje novih članov; 4. razni nasveti in predlogi. — Ker je bil skrajni čas, da se ustanovi potrebna podružnica, so vljudno vabljeni na zborovanje vsi, ki se čutijo Slovence in Slovenke. **Sklicatelj ustanovnega občnega zbora.**

Praznoverstvo ne izumrje!

V nedeljo okoli treh in pol popoldne se je bila vlila med treskanjem in gromenjem nad Trstom in okolico silna trenotna ploha. Med to ploho je treščilo v hišo št. 464 v Rocolu pri Trstu, ki je lastnina Uršule Ferluga in kjer stanujejo še neki nje sorodniki.

Hudomušna strela se je priklatila skozi dimnik v kuhinjo, kjer je prevrnila razno posodo, na kar je zlezla skozi zid v sosednjo sobo, se spravila nad tam visečo podobo Matere božje in jo izbila raz stene ter nato izginila v zemljo.

Strela je s tako silo stisnila omenjeno podobo k steni predno jo je vrgla na tla, da so na lici mesta ostali mali znaki barvane podobe.

Lastnica Uršula Ferluga, ki se je nahajala v hiši, je ostala nepoškodovana, pač pa se je nepoklicanega gosta zelo prestrašila in pričela klicati na pomoč.

Prihitevši bližnji sosedje so si ogledali luknje, katere je naredila hudomušna strela, a med tem opazili na zidu sledi Marijine podobe, katera je razdrapana ležala na tleh.

Brumne ženice so začele takoj govoriti o »čudežu« in moliti in kakor bi trenil, je o tem »čudežu« seznan bližnji in daljni okoliš.

Od vseh strani so prihajali ljudje gledati »čudež« na steni, a ko je ponedeljkom »Piccolo« na zelo poetičen način opisal dogodek, je vrelo na lice mesta tudi radovedno ljudstvo iz mesta.

Bil je tak naval do »čudapolne stene«, da je morala lastnica zapreti hišo, tako, da so radovedneži imeli priliko le od daleč zreti na »čudežno hišico« in se jezno vračali nazaj v mesto, kakor — blamirani evropejci.

No, v torek je celo »Piccolo« popravil svoje poročilo, češ, da se ni zgodil prav nikak čudež, pač pa se je strela s tako jezo vrgla na podobo, da je ostalo nekoliko znakov na zidu.

Ni torej dosti manjkalo, da bi se ne pričela zidati na omenjenem kraju kaka kapelica ali morda celo — romarska cerkev. Svet je res še danes in to tudi v velikem mestu — zelo babjeverski.

LISTEK.

Nezvesti mlinar.

(Konec.)

In potem je začela lepa in prelepa komedijontarica hoditi po vrvi. O, to je gledal mladi mlinar na njene okrogle in polne nožice, o to je gledal! Bil je že tako zaljubljen, da je vse drugo izginilo iz njegovega spomina, in da ni nič videl svoje ženice, ki je sedela na njegovi strani.

»Živio!« so kričali gledalci.

»Zakaj si jo pa vzeli!« se je zarežal črni sosed.

»Ti, dekle, čigava pa si?« je rekel mladi mlinar.

Žena ga je dregnula in rekla:

»Kakšen pa si? Ne bodi no takšen!«

In potem je komedija minila, in vse je drlo ven. Mlinarica sé je izgubila v gnječji, in mlinar jo je pustil izpred oči. Čakal je, da se znoči, in potem je šel pred tisti voz, kjer spi, kakor se mu je zdelo, njegova lepa komedijontarca.

Čakal je in čakal.

In glejte, kaj je zagledal mladi mlinar!

Mladi mlinar je zagledal — ampak, ne vem, če vam smem povedati — je zagledal svojo prelepo, mlado in brhko znanko.

»O, kako bi mogel priti z njo skupaj, je zdihoval, a na svojo ženico, na mlinarico, ki ga je gotovo v neznanih skrbeh in

velikem strahu iskala po mestu, je pa čisto pozabil preteti mlinar.

»Kako bi prišel ž njo skupaj?«

Mlinar je tiho stal pod oknom in buhlil v voz, kjer je videl lepo znanko.

Sedela je na klopi, kakor se je zdelo, in mrdala z ustmi.

To se mlinarju ni lepo zdelo.

»O, ti prelepa Marička,« je mislil, »če bi ti moja bila! Gotovo bi ti dal kakšno klobaso za vezilo!«

A nato je zagledal mladi mlinar, da je lepa komedjontarica sedla pred ogledalo in nato —

Nato je vzela kar meni nič, tebi nič, lase z glave.

Mlinar je hotel zakričati od strahu.

Vzela je lase z glave, in pokazala se je njena napolpleša.

In potem se je začela umivati.

Izginila je njena rdečica, njena rožna in bela barva, ki je cvetela kot mlado jabolko, in pokazala se je rjava in uvela in nagubana, stara koža.

In potem se je odpela in vzela prsi iz modrea.

Mlinar je zakričal in zbežal od voza, kjer je spala komedjontarica.

»Ti salamenska babnica!«

Je mislil in se nato spomnil svoje žene. Svoje žene se je spomnil, mlade in jedre mlinarice, polnih prs in močnih, bohotnih bokov.

»Ti babnica, ti! Kam je izginila?« je v jezi mislil na svojo ženo.

»Kam je izginila?« se je spraševal in hodil okoli po mestu. Nato pa je začel teči, in bežal je proti svojemu domu, kakor bi ga podilo sto vragov.

In ves čas je mislil na komedjontarico.

Na lepo komedjontarico, ki je vzela lase z glave, rdečo barvo z lic in prsi s telesa.

Butil je v hišo, in tam je stala njegova žena.

Bila je vsa kipeča, debela in zdrava.

»Ti, zakaj si me pa pustila v komediji?« je zaklical nad njo. Še enkrat!«

Skočil je k nji.

»Še enkrat! Čakaj!«

Začel je objemati in srčkati mlinarico, ki je kar osupnila. In mlinar nikdar in nikoli več ni bil nezvest, niti v mislih, svoji ženi.

Iz. Gosteč.

Slovenski kmet, spominjaj se, da so klerikalei napravili za voditelja deželne bolnice Nemca Nebenführerja, da so imenovali za deželnega stavbnega svetnika Nemca Geilhoferja, za nadučitelja v Beli peči pa Nemca Kraulanda; spominjaj se, da so oddali napravo deželnega vodnega

katastra nemški tvrčki Berger in da so sprejeli v deželnem zboru tak volilni red

za mesto Ljubljano, s katerim pridejo v

mestno zbornico zopet Nemei! Prevdari

vse to in premisli, ako še moreš imeti za-

upanje v klerikalne poslance!

Njen brat.

(Načrt kmečke novele.)

»Tonče, Tonče, počakaj,« je klicalo kmečko dekle, visokega stasa in košatih prsi za mladeničem, ki je prihajal po cesti naglih korakov. Obrnil se je in videl se je njegov mladi in nežni, skoro dekliški obraz, lahno zardelih lic in plavih oči. Ustavil je korak in vprašujoče gledal dekleta v obraz.

»Čakaj, Tonče, zakaj si pa zadnji čas tako moški? Še pogledaš me ne!«

Dekle je priletelo iz vasi na cesto; bila je bosa, v belem predpasniku in razoglava.

»Da, da,« se je branil Tonče in sramežljivo gledal dekletu v polni, temno-rdeči obraz in v njene oči, ki so se bliščale v ostrem, sivem blesku. »Saj me le ti ne pogledaš.«

»Veš, Tonče, ti moraš priti kaj v vas. Ob nedeljah popoldne sem navadno sama, brat Andreje gre že zjutraj v mesto in ga ni ves dan, mati so pa v cerkvi. Pridi, se bova kaj pomenila!«

»Da, ne vem! Saj veš, da imam doma mnogo dela. Breda in Zala nočeta nič delati, in potem moram vse jaz.«

»Zakaj pa? Ti kar vse pusti pa pridi!«

»Ne vem, Marijana!«

»Oh, kako si neumen!« Še bolj so ji zagorela lica in svojo težko, okroglo roko je položila fantu okoli vratu.

Tonče je gledal v tla in poslušal svojo prijateljico. Šla je ob njegovi strani in bila sta že daleč iz vasi, ko se je Marijana ustavila.

»Ti kar pridi že v nedeljo! Veš, kje bom? Na vrtu, tam ob tistih gostih jabanah.«

»Zdi se mi, da v nedeljo ne bom utegnil, morda —«

»No, zakaj ne —?«

Dekle je bilo nestrpno in kar zasopla je v trenutku od jeze.

»Ti moraš priti!«

Prijela ga je za desnico in ponovila:

»Ti moraš priti! Ali ne boš?«

»I, veš, tvoj brat,« tiho in sramežljivo je izbiral besede, »tvoj brat —«

»Kako? Ali se bojiš Andrejea?«

»Bojim, zakaj bi se ga bal, ako mi nič noče —«

»Zakaj se pa potem izgovarjaš?«

»Saj pridem, ampak ponoči, ko bo Andreje spal.«

»Le pridi, saj veš, kje spim! Tam potrkaj na okno, še nocoj lahko, in takoj bom vedela, da si ti.«

»Nocoj ne, zdaj sveti luna, drugi teden —«

»O, kakšen bojazljivec si! In našega Andrejea se bojiš? Še jaz ga vržem —«

In tako sta se nazadnje pobotala, da pride Tonče pod okno k Marjani v soboto popolnoči, ko ne bo lune.

* * *

Polagoma je začelo temneti in vedno gosteje in gosteje je bilo ozračje. Ali se je vsipal in sul pepel z gorečih nebeških svetilk, razpostavljenih po božjem oboku?

Tonče pa je stal v zatišju gostih jaban, se opiral na cepec, ki ga je pobral doma ob skednju ter čakal. Niti psi se ne smejo več oglašati, tako je mislil.

Potem je šel pod njeno okno ter potrkal. Kot srna je priletela in podala roko Tončetu v pozdrav.

»No, Tonček, ali te ni nič strah? ga je smehljaje se vpraševala.

»I zakaj, Marijana! Saj sem fant.«

»No, kaj mi boš pa zdaj povedal?« Kazala mu je bele zobe in stisnila njegovo roko.

»Nič, Marijana. Ne vem, zakaj si me klicala. Mislil sem, da mi imaš kaj posebnega povedati.«

»Ali ne veš, zakaj hodijo fantje dekletom pod okno?«

»Naš hlapec hodi k Jalovčevi Jeri žganje pit.«

»Ha-ha-ha, ali si ti tudi zato prišel k meni?«

»O ne, mislil sem, da bi se kaj pogovorila.«

»No, pa se dajva!« je rekla Marijana, ter fanta začela ščegetati pod vratom.

»Hi-hi-hi,« se je zasmehnil, »ti si pa poredna.«

V tistem trenutku je zaslíšal Tonče, da se trije ponočnjaki bližajo hiši.

»Jej, Marijana, tam-le so pa trije.«

»Zares, kje?« Pogledala je in tiho rekla:

»Zares! Skrij se, pojdi k meni skozi okno!«

Tonče se je pognal navzgor, a predno se je mogel skriti v kamrico, so ga oni trije zagledali in stekli proti njemu:

»Andreje, Andreje, ali ga vidiš, ki leze k vaši Marijani.«

V tem je skočil Tonče skozi okno.

Nekaj časa se je slišalo preklinjanje in zamolklo šepetanje, in potem je vse utihnilo.

(Konec prihodnjic.)

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno **črno dal-**
matinsko vino

najboljše sredstvo. 47 32 1

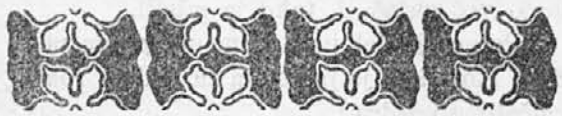
4 steklenice (5 kg) franko **K 4.—.**

Br. Novakovič, Ljubljana.

Med 50 recepti

boš gotovo našla marsikatero, po katerih bodo Pekatete tebi in tvojcem izborno dišale. Naroci si kuharsko knjigo pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici. Do biš jo zastonj.

4 18 12

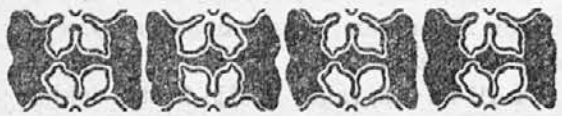

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52—45

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

21 42—12

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Naročajte in razširjajte „Slov. Dom“.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 21. maja 1910.
Linc: 37, 38, 7, 8, 9.
Trst: 78, 29, 30, 87, 88.
Dvignjene v sredo, dne 25. maja 1910.
Praga: 25, 85, 6, 51, 87.

Fr. Mally & dr.

Parna opekarna in tvornica za zarezano opeko v Srednjih Gamelnih pri Ljubljani.

Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta 2, 30 5-5
priporoča
zarezano strojno opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti in v poljubni množini.
Za topežnost zarezane opeke I. in II. vrste se daje najobširnejše jamstvo.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	52
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	32
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	20
1 „ telečjega mesa . . .	1	36	1	70
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	96	2	—
1 „ „ (prekajenega) . . .	2	—	2	20
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	12	1	20
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	1	30	1	50
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	60	2	70
1 „ masti prašičje . . .	2	20	—	—
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	—
1 „ slanine prekajene . . .	2	—	—	—
1 „ sala . . .	1	96	2	—
1 „ surov. margarinkega masla . . .	2	10	2	20
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	2	20	2	30
1 jajce . . .	—	5	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	26	3	36
1 piščanec . . .	1	20	1	30
1 golob . . .	—	40	—	45
1 raca . . .	—	—	—	—
1 gos . . .	5	60	5	80
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	5	90	9	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	44	50	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	43	50	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	42	50	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	41	50	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	35	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	31	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	15	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	19	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . . .	36	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . . .	33	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	30	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	32
1 „ graha . . .	—	36	—	40
1 „ leče . . .	—	36	—	40
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	27	80	—	—
100 „ rži . . .	18	20	—	—
100 „ ječmena . . .	17	60	—	—
100 „ ovs . . .	17	80	18	—
100 „ ajde . . .	16	50	—	—
100 „ prosa belega . . .	17	40	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	14	80	—	—
100 „ krompirja . . .	5	60	6	—
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 9—10 K				
Cena mehkeemu lesu 9 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
1 voz sena . . .	6	—	7	—
5 „ slame . . .	5	—	6	—
3 „ stelje . . .	2	50	3	—

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavničā K 3,000.000.

Stritarjeve ulice šte. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

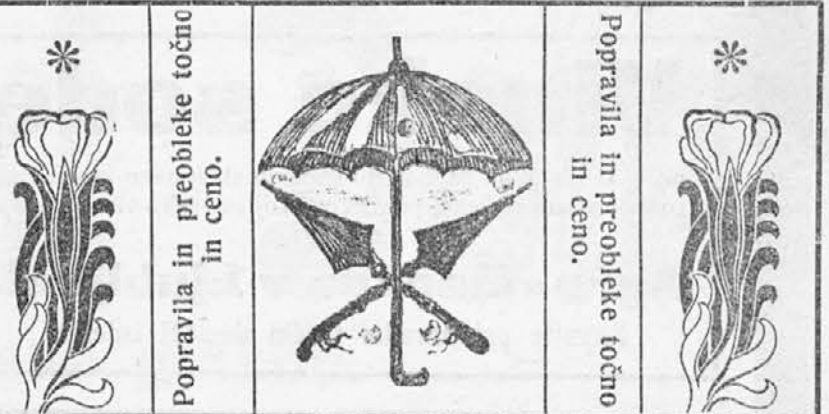
Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
 v Ljubljani zraven rotovža.

1 mi 2 vijenca
 poštenih staršev za mizarstvo obrt sprejme takoj
M. Poličar, mizarški mojster
 48 2-2 Št. Vid 67 nad Ljubljano.

Najcenejše solnčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča

3 52-12

Josip Vidmar

== v Ljubljani ==

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Josip Dekleva,

Gorica, ulica Municipio št. 1. 32 10-8

Prva slovenska tvrdka, ki se bavi že nad 25 let s prodajo jamčenih dobrih šivalnih strojev, za vse sloje in po nizkih cenah. V zalogi ima tudi trpežna dvokolesa:

Premier, Ipog, Regent in Bourir s prostim tekom in gramofone brez trobilnika.

Prodaja tudi šivanke za Singerjev stroj po 70 vin. tucat, plašče za dvokolesa po K 5-50, pnevmatika K 4-50 in više. Izvršuje vse poprave ceno, in bitro. Cenik pošlje na zahtevo.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ %, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

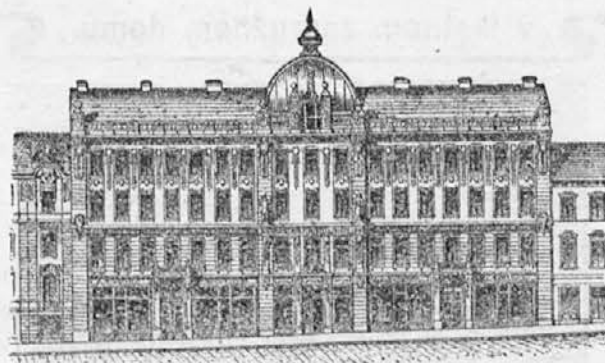
Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične domače hranilnike proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi **kreditno društvo.**

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 12-9

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5%, in proti amortizovanju posojila po najmanj 1 $\frac{1}{4}$ % na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojitev **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zanesljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, ki ustreza različnim željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja 10 48-17

zadruga Agro-Merkur

po najnižjih cenah. — Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem zadružnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121-11

upravnega premoženja

K 20,775.510-59

Obretnuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ % z ¹/₂ % na amortizacijo ali pa po 5¹/₄ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-21